

Słowo Jubilata

Zaszczytem jest dla mnie otrzymanie kolejnej książki pamiątkowej, przygotowanej na 70. rocznicę urodzin. Poprzednia, obejmująca trzy tomy¹, ukazała się dziesięć lat temu, gdy sprawowałem funkcję przewodniczącego Stowarzyszenia Biblistów Polskich (2003–2013). Obie współtworzą zapoczątkowaną przeze mnie w 1998 r. tomem ku czci abp. Henryka J. Muszyńskiego, metropolity gnieźnieńskiego, serię wydawniczą „Ad Multos Annos”, w której ramach uhonorowano kilkunastu biblistów.

W pierwszym tomie poprzedniej książki pamiątkowej została zamieszczona biografia, a także wykaz publikacji w porządku chronologicznym i tematycznym oraz wyszczególnienie najważniejszych aspektów działalności naukowej, popularnonaukowej i pastoralnej. W ciągu ostatniej dekady ów dorobek znacznie się powiększył i przewiduje się jego wyszczególnienie w zaktualizowanej formie nowej publikacji. Ogarniając myślami czas, który upłynął od 2011 r.,

---

¹ B. Strzałkowska (red.), *„Więcej szczęścia jest w dawaniu aniżeli w braniu”*. Księga Pamiątkowa dla Księdza Profesora Waldemara Chrostowskiego w 60. rocznicę urodzin, t. 1–3, Ad Multos Annos 15, Stowarzyszenie Biblistów Polskich, Warszawa 2011.

Słowo Jubilata

za najważniejsze wydarzenie uznaję przyznaną w 2014 r. watykańską Nagrodę Ratzingera. Co się tyczy innych dokonań, to obok działalności akademickiej w postaci promocji doktorskich i uczestniczenia w przewodach habilitacyjnych i postępowaniach do tytułu profesora, bardzo sobie cenię systematyczną popularyzację Biblii i wiedzy biblijnej oraz organizowanie i prowadzenie licznych pielgrzymek do krajów biblijnych i w inne rejony świata. Wykaz publikacji za ostatnią dekadę wzbogacił się o kilkanaście książek i wiele artykułów. Wśród nich na szczególną uwagę zasługują te, które zostały wydane w ramach serii „Rozprawy i Studia Biblijne”, a także obszerne opracowanie zatytułowane *Święty Paweł. Na rozdrożach Synagogi i Kościoła* oraz kilka książek przeznaczonych dla szerokiego kręgu odbiorców wydanych przez krakowskie wydawnictwo „Biały Kruk”. Najnowszą publikacją stanowi własny przekład, w ramach renomowanej „Prymasowskiej Serii Biblijnej”, starotestamentowej Księgi Dwunastu zaopatrzonej we wstępy i przypisy, który zapoczątkował tłumaczenie Biblii Hebrajskiej w oparciu o jej najnowsze wydanie krytyczne opatrzone nazwą *Biblia Hebraica Quinta*. Co się tyczy hobby, ukazała się w dwóch tomach pełna filatelistyczna dokumentacja pontyfikatu Jana Pawła II za lata 1978–2005, wydana w 2017 r., oraz za lata 2005–2015, których kulminacją stanowiła najpierw beatyfikacja, a następnie kanonizacja Ojca Świętego, wydana w 2021 roku.

Rok 2021 i przypadający w nim jubileusz są dla mnie o tyle ważne, że w drugim semestrze roku akademickiego 2020/2021 zakończyłem pracę dydaktyczną na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Rozpocząłem ją w 1987 r. w Akademii Teologii Katolickiej, z której w 1999 r. utworzono UKSW. W przełomowym okresie 1999–2002 miałem stanowisko prorektora UKSW, a niemal przez cały czas zatrudnienia i pracy na tej uczelni, od 1990 do 2020 r., czyli przez 30 lat, pełniłem funkcję redaktora naczelnego najstarszego kwartalnika teologów polskich „Collectanea Theologica”. Ważnym doświadczeniem dydaktyczno-naukowym były też w latach 2001–2010 równoległe wykłady prowadzone na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, a także wykłady w Rydze, stolicy Łotwy, zwieńczone podręcznikiem do Pięcioksięgu przełożonym na język łotewski i wydanym w formie książkowej. Jestem wdzięczny wszystkim, których spotykałem na warszawskich, toruńskich i łotewskich drogach.

Przez długi czas wiele energii i pracy poświęcałem problematyce dialogu Kościoła z Żydami i judaizmem. Dorobek w tej dziedzinie jest niemały, uwieńczony setkami publikacji i wystąpień w kraju za granicą. Przebieg i kierunki tej działalności – z jednej strony związanych z nią wielkich oczekiwań i nadziei,

Słowo Jubilat

a z drugiej bodaj jeszcze większych rozczarowań i zawodów – znalazł wyraz w trzech tomach wywiadów wydanych przez „Fronde”, opatrzonych tytułami *Bóg, Biblia, Mesjasz* (2006), *Kościół, Żydzi Polska* (2009) i *Prawda, Chrystus, Judaizm* (2018). Wielokrotnie wznawiane, natrafiły jednak i na sprzeciw ze strony nielicznego, lecz nagłaśnianego grona osób, które, chcąc się przypodobać stronie żydowskiej, nie wykazują równego entuzjazmu w zgłębianiu i szacunku dla tożsamości katolickiej i polskiej. Prostowanie tych ścieżek jest bardzo trudne, wymaga wiele cierpliwości i pochłania wiele energii, którą można wykorzystać ze znacznie większym pożytkiem. Mimo że dialog katolicko-żydowski, a także polsko-żydowski, znalazł się w poważnym impasie, wciąż istnieje nadzieja, iż to, czego udało się dokonać, przede wszystkim konsekwentnie promowana perspektywa teologiczna, nie pójdzie w zapomnienie ani nie zostanie wypaczona.

Niniejszą księgę pamiątkową otwierają cztery listy gratulacyjne. Nadesłali je: metropolita warszawski kardynał Kazimierz Nycz, metropolita poznański i przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski arcybiskup Stanisław Gądecki, biskup legnicki profesor Zbigniew Kiernikowski i przewodniczący Stowarzyszenia Biblistów Polskich ksiądz profesor Henryk Witczyk. Kardynał Kazimierz Nycz, następca w metropolii warszawskiej dwóch swoich poprzedników, którzy byli moimi biskupami, Prymasa Tysiąclecia kardynała Stefana Wyszyńskiego i kardynała Józefa Glempa, wielokrotnie dawał wyraz swej życzliwości, a teraz uczynił to ponownie. Z arcybiskupem Stanisławem Gądeckim łączą mnie więzi przyjaźni zapoczątkowane podczas studiów rzymskich, a potem pielgrzymowanie do krajów biblijnych i wieloletnia praca w ramach Komisji Episkopatu Polski do Dialogu z Judaizmem. Przyjaźń z biskupem Zbigniewem Kiernikowskim też została zapoczątkowana w Rzymie i była kontynuowana w okresie, kiedy jako biskup siedlecki, a następnie legnicki, przez kilkanaście lat był również wykładowcą na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Ksiądz profesor Henryk Witczyk, od 2013 r. następca w funkcji przewodniczącego Stowarzyszenia Biblistów Polskich, obchodził niedawno jubileusz 65. rocznicy urodzin i też otrzymał księgę pamiątkową honorującą jego osobę i osiągnięcia. Każdemu autorowi listów gratulacyjnych jestem wdzięczny za wszystkie dobre, miłe i serdeczne słowa, które skierowali pod moim adresem.

Bardzo dziękuję wszystkim autorom artykułów włączonych do niniejszej księgi pamiątkowej – księżom i osobom zakonnym oraz paniom i panom. Czynię to tym bardziej, że pochodzą z całej Polski, a także z Malty i Rzymu, oraz z różnych środowisk, a więc zapewne nie będzie okazji, żeby każdej

Słowo Jubilat

i każdemu podziękować osobiście. Od niemal półtora roku trwa pandemia, która w znacznym stopniu sparaliżowała życie społeczne i towarzyskie. Dlatego tym goręcej dziękuję, że w trudnych okolicznościach napisali swoje teksty i przesłali do zamieszczenia w tym tomie. Od lat uważnie obserwuję działalność i osiągnięcia biblistów polskich, od 2003 r. skupionych w Stowarzyszeniu Biblistów Polskich. Niemal każdego roku pojawiają się w tym gronie nowe nazwiska, zapowiadając kontynuowanie i dalszy rozwój posoborowej „wiosny biblijnej” w Kościele katolickim w Polsce. Teksty zamieszczone w tym tomie, analogicznie jak we wszystkich wcześniejszych wydanych w serii „Ad Multos Annos”, wnoszą nowe impulsy i wyznaczają nowe obszary badań i refleksji. Na słowa szczególnego podziękowania zasługuje ks. prof. Stefan M. Attard, mój przyjaciel, profesor na Wydziale Teologicznym University of Malta i członek The Malta Bible Society.

Osobne podziękowania składam redaktorom tej książki pamiątkowej, którymi są ks. prof. Janusz Kręcidło MS, następca w kierowaniu studiami biblijnymi na Wydziale Teologicznym UKSW, oraz dr hab. Barbara Strzałkowska, prof. UKSW, następczyni na Katedrze Egzegezy Starego Testamentu na tymże wydziale. Dziękuję obojgu za inicjatywę, która sprawiła mi wiele radości, a także za staranną troskę o zebranie i opracowanie nadesłanych tekstów.

Jako tytuł całego pamiątkowego zbioru wybrałem słowa psalmisty: „Dobrze jest dziękować Panu” (Ps 92,2). Przypominane w modlitwie brewiarzowej, wyrażają dziękczynne uczucia wierzącego, który rozpamiętując własne życie dostrzega w nim niezliczone ślady Bożej obecności i dobroci. Wyrażam wielką radość, że ta publikacja zbiega się w czasie z beatyfikacją kardynała Stefana Wyszyńskiego. Ponieważ bardzo wiele Mu zawdzięczam, zatem ta okoliczność stanowi jeszcze jeden powód do dziękczynienia Bogu.

Ks. prof. Waldemar Chrostowski